

Tarmo Gutmann
Rae Vallavalitsus
info@rae.ee

Teie 16.05.2025 nr 15-6/2238-1

Meie 09.06.2025 nr 13-2/1403-51

**Seisukoht Harju maakonnaplaneeringu
maavarade teemaplaneeringu ja KSH aruande
eelnõudele esitatud arvamuse kohta**

Austatud vallavanem

Täname Teid Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu (teemaplaneering) ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõule esitatud arvamuse eest.

Toote oma arvamuses välja asjaolud, mis on Teie hinnangul edasiste tegevuste planeerimisel olulised. Esitame Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastused teemade kaupa.

1. Perspektiivsed kaevandusalad ja mahud

Toote välja, et Rae valla osas on teemaplaneeringu eelnõus käsitletud peamiselt punktis 3.1.1.3. Vão - Soodevahe küla – lubjakivi ja punktis 3.1.2.1. Rae raba - Soodevahe küla – lubjakivi kaevandamist. Kui analüüsida Eesti Geoloogiateenistuse WMS_WFS teenuse (<https://teenus.maaamet.ee/ows/wms-geoloogia>) andmeid, on võimalik tuvastada, et Rae valla haldusterritooriumile jäävad ehitusmaavarade osas lisaks eelpool nimetatule ka: • Kruusa leviala - Rae valla lõunaosas Vaida, Vaidasoo, Salu, Aruvalla, Urvaste, Suursoo piirkondades; • Kruusa leiukohad - Rae valla kesk- ja lõunaosas Seli, Veskitaguse-Suuresta, Urvaste, Aruvalla piirkondades. Sealhulgas on planeeringu Lisas 5.1 Mõjuallikad kaevanduslubade kaupa välja toodud olemasolevad kruusakarjäärid Selli II ja Suuresöödi 2 osas Suuresta külas, Rae vallas. Teie hinnangul esineb puudujääk, kus teemaplaneering ei võta arvesse kogu maavarade konteksti. Kui on seatud maavarade kaevandamise kategooriad riikliku olulisust arvestades, kuid on välja jäetud juba olemasolevad kasutuses maavarad, siis ei ole võimalik terviklikult hinnata, kas uute kaevanduste avamine kui ka laiendamine on põhjendatud. Sisuliselt KSH ja teemaplaneeringu põhiteksti analüüsides jääb vajaka 0-alternatiivi kontekst ja olemasoleva juba kaevandatavate maavarade tootlikkuse perspektiiv, et katta riigi vajadusi. Kui planeeringu põhitekstis on välja toodud, et Harjumaa ehitusmaavarade kaevandamise maht kogu Eesti kontekstis on 37%, st Harju maakonnale langeb arvestatav osa keskkonnamõjust (sh kahjust), siis ainult Harjumaale sedavõrd suure kaevanduskoormuse seadmine ei ole mõistlik. Vajalik on juba olemasolevate kaevanduste alusel vähendada tulevaste kaevanduste ulatust ja keskkonnamõju.

Vastusena selgitame, et Kliimaministeerium peab täpset arvestust, selles osas kui kauaks on olemasolevate kaevandamislubadega olemasolevates karjäärides tagatud ehitusmaavarade varustuskindlus¹. Teemaplaneering ei käsitlenud kruusa riigi strateegilise ruumilise planeerimise vaatest, kuna kruusa osas ei joonistunud metoodika alusel välja suuremaid alasid ja piirkondi, mida

¹ <https://kliimaministeerium.ee/energeetika-maavarad/maavarad/ehitusmaavarad>

riigi tasandil suunata. Välja joonistusiid peamiselt olemasolevate karjäärade laiendused ja väiksemad alad, mis on ennekõike lokaalse tähtsusega ja kaevandatav kruus tarbitakse valdavalt karjääri lähiümbruse objektide tarbeks. Teemaplaneering annab üldised tingimused ja soovitusel, mida tuleks arvestada ka laiemalt kaevandamistegevuse kavandamisel, sh väiksematel kruusaaladel olemasolevate karjäärade laiendamiseks või uute kavandamisel.

2. Mõju rohevõrgustikule

2.1 Toote välja, et planeeringu punktis 3.1.2.1. Rae raba - Soodevahe küla on käsitletud olemasoleva turbakaevanduse edasiarendamist lubjakivi kaevanduseks. Samas on KSH aruandes lk 92 ja Lisa 3 Rohevõrgustiku analüüsis Rae valla lõikes välja toodud, et mis tahes edasine kaevandamine lubjakivi karjääriks muutmisel omab olulist negatiivset mõju rohevõrgustikule. Samuti on välja toodud, et mõju on sedavõrd suur, kus leevendusmeetmed ka ei korva ökoloogilist kahju. Kui sedastada konteksti, siis Rae valla rohevõrgustikku mõjutab Rail Baltica, mis sisuliselt poolitab valda, planeeritavad on Tallinn-Väike ringtee rajatiseel, võimalik tuleviku mõju seoses Estlink 3 rajamisega ja võrgutugevustöödega Eleringi poolt (vt Eleringi elektriülekandevõrgu arengukava 2025- 2034 <https://www.elering.ee/elektriulekandevorgu-arengukava>), siis tähendab täiendava koormuse lisamine kaevandusmõju suurendamisega juba ilmselgelt lisanduvat koormust nii looduskeskkonnale, kui ka Rae vallale tervikuna. Sealjuures on kahjulik mõju kõikide projektide koosmõjus rohevõrgustikule sedavõrd suur, mis muudab rohevõrgustiku kui sellise olemasolu perspektiivituks.

Vastusena selgitame, et Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu koostamise raames viidi läbi "Rohevõrgustiku uuring" et hinnata maakonnaplaneeringu lahenduse (võimalike kaevandamisalade) mõju rohevõrgustiku toimivusele. Rae raba osas tõi uuring välja, et lubjakivi kaevandamisel on tugialale oluliselt suurem mõju kui turba kaevandamisel. Lubjakivikarjäär oleks omakorda tõkkeks loomade liikumisele ning karjääriga kaasnev kuivendus mõjutaks valdavalt osa tugialast. Samas on tugiala kvaliteet juba oluliselt mõjutatud kõikidest kavandatavatest arendustest, seega lubjakivi kaevandamine alal seda olulisel määral enam ei halvenda. Rail Baltica projektidega on piirkonda kavandatud loomaläbipääsud, kuid kompenseerimaks kavandatava tegevuse olulist mõju rohevõrgustikule tuleks koostada laiemat piirkonda (Ülemiste järvest Jägala jõeni ja merest Jüri-Kehra jooneni) kattev terviklik rohevõrgustiku planeering ning vaadata, et omavalitsuste rohevõrgustikud oleks loogiliselt ühendatud nii omavahel kui ka juba olemasolevate ja kavandatavate loomapääsudega. Sellest tulenevalt ei olnud rohevõrgustiku vaatest alust Rae raba riigihuviga alade hulgast välja arvata, kuivõrd rohevõrgustik vajab antud piirkonnas laiemal alal täpsustamist ja võimalikke leevendavaid meetmeid. Teemaplaneeringuga määratavatel riigihuviga aladel täpsem kaevandamistegevus sh konkreetsed leevendavad meetmed selgitatakse välja ja määratakse kaevandamisloa menetluses.

2.2 Toote välja, et dokumendis on märgitud Rae Raba osas, et "500 m raadiuses ei ole tundlikke objekte (elamuid ja sotsiaalset taristut). Kõik tihedama asustusega alad üle 1 km kaugusel". Palute selles osas anda uus hinnang, kuna ca 250 m kaugusel on Soodevahe küla Raba tee 8 ja 6 elamud. Kui dokumendis on leitud, et minimaalne mõistlik puhversoon kogukondade soovil kaevandusalade ja elamute vahel on 500 m (kui ka andmeanalüüsi tulemuste põhjal määratud lubjakivi kaevandamise mõjuala puhver, mille suurus on 360 m), siis antud juhul pole see tingimus täidetud. Täiendavalt toote välja, et KSH aruande eelnõu Tabel 34 osas on sisustamata mõjude käsitus Vao osas, nimelt on andmed/mõjude puudumine terviklikult sisse kandmata.

Vastusena selgitame, et Raba tee 6 ja 8 jäävad teemaplaneeringus kavandatud Rae raba alast 500 m kaugusele, ala on välja lõigatud hoonetele tekitatud puhvrite järgi. Lisaks selgitame, et riigi huviga Vao lubjakivi ala mõjualas ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid ega siseriiklikult kaitstavaid loodusobjekte. Seetõttu puudus vajadus Natura eelhindamise läbiviimiseks ja mõjude hindamiseks kaitstavatele loodusobjektidele. Seega ei ole asjakohast infot, mida tabelisse nr 34

Väo ala kohta kanda ning seetõttu ei ole tabel puudulikult täidetud.

Avalikul väljapanekul laekunud arvamusi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi seisukohti tutvustame avalikel aruteludel, mis toimuvad:

05.06.2025 algusega kell 18.00 Lääne-Harju Vallavalitsuses (Rae 38, Paldiski)

09.06.2025 algusega kell 18.30 Tabasalu Kooli algklasside majas (Kooli 7, Tabasalu)

11.06.2025 algusega kell 18.00 Kostivere Kultuurimõisas (Mõista tee 2, Kostivere)

12.06.2025 algusega kell 18.00 Hüüru mõisas (Jõe tee 2, Hüüru)

16.06.2025 algusega kell 18.00 Kuusalu Rahvamajas (Keskväljak 10, Kuusalu)

17.06.2025 algusega kell 18.00 Nõmme maja saalis (Valdeku 13, Tallinn)

19.06.2025 algusega kell 18.00 veebis (aruteluga liitumise link lisatakse planeeringu veebilehele arutelule eelneval päeval)

Avalikul väljapanekul esitatud arvamuste alusel täiendame teemaplaneeringu materjale ning edastame need arvamuste esitajatele paari kuu jooksul.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev

planeeringute asekancler

Agnes Lihtsa

+372 5819 0538 agnes.lihtsa@mkm.ee